T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/147
KARAR NO : 2022/277
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: Güvercinada Mesleki ve Teknik Anadolu LisesiUygulama Oteli'nde usta öğretici olarak çalışırken iş akdi feshedilen davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan parasal haklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y. B. Y
Vekili : Av. E. U
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. N. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilin Kuşadası İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Güvercinada Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Uygulama otelinde 2006-2021 tarihleri arasında iş akdi ile usta öğretici olarak çalıştığını, iş akdinin 28/01/2021 tarihindebildirimsiz olarak feshedildiğini, müvekkilininhizmet süresi içinde kat hizmetleri, plaj, resepsiyon gibi bölümlerde vardiyalı olarak 6 gün çalıştığını, müvekkilinin davalı kurumda haftalık 40 ders saat ücretli olarak iş sözleşmesi ile işe girdiğini ancak haftada 6 gün ve fazla mesai ile çalıştığını, fazla mesai ücretinin ödenmediğini, resmi tatillerin ve din bayramların tümünde çalıştığını, hiç yıllık izin kullanmadığını ve izinlerinin ödemesinin yapılmadığını, 6772 sayılı yasa gereğince müvekkiline hizmet süresi içinde her yıl tediye ödemesi yapılması gerekirken bugüne kadar hiç ödenmediğini, iş akdinin feshinde ihbar öneline uyulmadığını, ihbar tazminatının da ödenmediğini,Uyuşmazlık Mahkemesinin kararlarına göreuyuşmazlıkların çözüm yerinin adli yargı olduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 5.000 TL kıdem tazminatı, 3.000 TL fazla mesai ücreti, 3.000 TL resmi tatil ve bayramlar çalışma ücreti, 3.000 TL yıllık ücretli izin, 3.000 TL ihbar tazminatı ve 3.000 TL tediye alacağınınfaizi ile birlikte tahsili istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Kuşadası İş Mahkemesi 20/05/2021 tarihli ve E.2021/63, K.2021/135 sayılı kararı ile,**davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğugerekçesiyle, 6100 sy. HMK md. 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca, dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 15. Hukuk Dairesi 11/01/2022 tarihli ve E.2021/2562, K.2022/42 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, davalı kurum bünyesinde usta öğretici olarak çalışan davacının işçilik alacaklarının tahsili istemine ilişkindir.

Öncelikle taraflar arasındaki uyuşmazlığa bakma görevinin İş Mahkemesine mi yoksa İdare Mahkemesine mi ait olduğu hususunun çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Zira görev konusu kamu düzenine ilişkin olup mahkemece her aşamada kendiliğinden dikkate alınır.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. Maddesi (7036 sayılı Kanunu'nun 5. maddesi) uyarınca İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Somut olayda, davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği anlaşılmaktadır. Yani davacı 657 sayılı Yasanın 89. maddesinde belirtilen statü içinde ve Valilik onayı ile görevlendirilmiştir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 89.maddesinde "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi, alacaklarının nitelikleri ve diğer hususlar ile ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu'nun

kararı ile tespit olunur" hükmü yer almaktadır. Bu maddeye dayanılarak çıkarılan TC. Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmeliğin 5/2.maddesinde Uzman ve Usta Öğreticilerin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 89. maddesi uyarınca 02/12/1998 tarihli ve 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren TC Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslarda belirtilen miktarda ek ders görevi verilebileceği belirtilmiştir.

7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 5. maddesi uyarınca 5953 Sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 Sayılı Kanuna tabi gemi adamları, 22/05/2003 tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanununa veya 11/01/2011 tarihli ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeni ile sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarında çözüm yeri İş Mahkemeleridir. Davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmamaktadır. Taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğunun kabulü gerekir. Aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi-işveren ilişkisi olarak nitelenemez. Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında olması iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

İş bu davaya emsal, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18/01/2017 tarih 2015/9-736 Esas 2017/25 Karar sayılı kararında: "Davacının ders ücret karşılığı kadrosuz usta öğretici olarak Valilik onayı ile davalı bakanlık bünyesindeki Sürmene Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde görevlendirildiği, ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlinin ücretler üzerinden ödendiği, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabii olduğu anlaşıldığına göre; davacının 506 sayılı Kanun gereğince sosyal güvenlik hukuku açısından Sosyal Sigortalar Kurumuna primlerinin yatırılmış olmasının iş sözleşmesi ile çalıştığı anlamına gelmeyeceği de dikkate alınarak, taraflar arasındaki uyuşmadığın çözümünün İş Mahkemesinin görev alanına girmediği sonucuna varmak gerekmiştir." denilmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararlarının bağlayıcı olduğu göz önüne alındığında eldeki davada davacının usta öğretici olarak Valilik onayı ile davalı Bakanlık bünyesindeki Kuşadası Güvercinada Mesleki ye Teknik Anadolu Lisesi'nde görevlendirildiği, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabii olduğu belirlenmekle taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünün İş Mahkemesinin görev alanına girmediği, davanın idari yargıda görülmesi gerektiği açıktır.

Farklı yargı kollarına mensup mahkemeler arasında yargı yolu ilişkisi vardır. Mahkemeler, kamu düzenine ilişkin yargı yolu ilişkisine re'sen dikkat etmek zorundadırlar. HMK. 114. maddesi gereğince bu husus dava şartı olduğundan davanın her aşamasında dikkate alınmalıdır. Tüm bu gerekçelerle emsal İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 19. Hukuk Dairesi'nin 2020/125 Esas, 2020/276 karar sayılı, 20/10/2020 karar tarihli ilamı, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 2017/2073 Esas, 2018/311 Karar sayılı, 08/03/2018 tarihli ilamı, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi'nin 2018/1433 Esas, 2019/1243 Karar sayılı, 30/12/2019 karar tarihli ilamları birlikte değerlendirilerek davacının 657 Sayılı Yasanın 89.maddesinde belirtilen statü içinde ve Valilik onayı ile görevlendirildiği, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin Statü Hukukuna tabi olduğu, aralarında işçi-işveren ilişkisi olmadığı, ilke kararı niteliğinde olmayan Uyuşmazlık Mahkemesinin çözüm yerinin Adli Yargı olduğuna ilişkin kararının bağlayıcı nitelikte olmaması, nedeni ile - uyuşmazlığın çözüm yerinin İdari Yargı olduğu kanaatine varılarak açılan davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu anlaşıldığından 6100 sy. HMK md. 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca, dava şartı yokluğundan davanın USULDEN REDDİNE dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

Ayrıca her ne kadar davacı tarafça dava dilekçesi ekinde adli yargının görevli olduğuna dair bir kısım uyuşmazlık mahkemesi kararları yer almakta ise de Uyuşmazlık Mahkemesince uyuşmazlığın esası hakkında verilen kararın kural olarak sadece o uyuşmazlığın tarafları arasında geçerli olduğu, üçüncü kişilere karşı etkili olması ve onları da bağlamasının söz konusu olmadığı anlaşıldığından Mahkememizce dikkate alınmamıştır."

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 22/02/2022 tarihli ve E.2022/581 sayılı kararı ile,** davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeriningörevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımlarışöyledir:

"5510 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür" denilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarım düzenlemek olduğu belirtilmiş; "İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi" hususuna Kanun'un 8. maddesi ve

devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanun'un değişik maddelerinde yer verilmiştir.

(...)

Uyuşmazlıkta; davacı tarafından davalı idareye karşı açılan iş bu dava konusu ile aynı olan Kuşadası İş Mahkemesinin E;2021/63, K:2021/135 sayılı dava dosyasında idari yargı görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik (usulden red) kararının istinaf istemi reddedilerek kesinleştiği görülmüş olup; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda iş kanunundan kaynaklanan alacakların ödenmesi istemiyle açılan iş bu davanın adli yargı kolunda görülmesi gerekmekte olup; yukarıda yer verilen 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı kolu ve merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde*"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar..."* denilmiş, aynı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı 134. maddesinde, *"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür"* hükmüne yer verilmiş; 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

6. 5510 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi sigortalı olarak tanımlanmış; 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiş; 101. maddesinde "*Bu Kanun'da aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür*" denilmiştir.

7. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının,işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" hususuna Kanun'un 8. maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanun'un değişik maddelerinde yer verilmiştir.

8. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

9. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

" (1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

10. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

11. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçici Hükümleri*" başlıklı Geçici madde 1 şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği

tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN'ın davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacının Kuşadası İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Güvercinada Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Uygulama Oteli'nde 2006- 2021 tarihleri arasında hizmet akdi ile kadrosuz mevsimlik işçi statüsünde usta öğretici olarak çalıştığı döneme ilişkin, kıdem tazminatı, fazla mesai ücreti,resmi tatil ve bayramlar çalışma ücreti,yıllık ücretli izin,ihbar tazminatı vetediye alacağınınfaizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

15. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve diğer alacaklarının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Aydın 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kuşadası İş Mahkemesince verilen 20/05/2021 tarihli ve E.2021/63, K.2021/135 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Aydın 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Kuşadası İş Mahkemesince verilen 20/05/2021 tarihli ve E.2021/63, K.2021/135 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

30/05/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN